

“Биологичното разнообразие —това изключително богатство от екосистеми, видове и гени, което ни заобикаля— е нашата застраховка живот, която ни предоставя храна, прясна вода и чист въздух, подслон и лекарства, смекчава последиците от природните бедствия, вредителите и болестите и допринася за регулиране на климата. Биологичното разнообразие е и нашият природен капитал; той ни предлага екосистемни услуги, които подпомагат нашата икономика. Влошаването или загубата му заплашват предлагането на тези услуги: губим видове и местообитания, както и благосъстоянието и заетостта, които извличаме от природата, и така застрашаваме собственото си благоденствие. Това превръща загубата на биологичното разнообразие в най-сериозната глобална заплаха за околната среда наред с изменението на климата, а двете са неразривно свързани”

Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. (COM2011) 244 окончателен

ИНТЕГРИРАНЕ НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ И НАТУРА 2000 В СПОРАЗУМЕНИЯТА ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОПЕРАТИВНИТЕ ПРОГРАМИ ЗА ПЕРИОДА 2014 - 2020 Г.

Становище на Работната група на Европейската мрежа на органите по опазване на околната среда и управляващите органи по политиката на сближаване и политиките за биологичното разнообразие (ЕНЕА-МА) за периода 2014-2020 г., март 2013 г.

Работна група по политиката на сближаване и политиките за биологичното разнообразие (ЕНЕА-МА) за периода 2014-2020 г.

Работната група по политиката на сближаване и политиките за биологичното разнообразие за периода 2014-2020 г. беше създадена на пленарното заседание на ENEA-MA на 4 октомври 2011 г. В работата си тя се уповава на постиженията на предишни работни групи, създадени под шапката на ENEA-MA. Особено голямо значение имат резултатите от работата на Работната група по политиките за биологичното разнообразие и политиката на сближаване (2009-2011г.), която изготви стратегически анализ на интегрирането на биологичното разнообразие в програмирането на политиката на сближаване за периода 2007-2013 г. Работната група идентифицира основните пречки и предложи десет препоръки за по-добро интегриране в многогодишната финансова рамка за периода 2014-2020 г.

Основната цел на настоящата работна група е да улесни тълкуването на регламентите за политиката на сближаване за периода 2014-2020 г., с което да създаде възможности за разработването на споразумения за партньорство и оперативни програми, които насърчават по най-ефективен начин опазването и възстановяването на биологичното разнообразие. Работната група пояснява определени разпоредби на регламентите и дава насоки за прилагането им, така че да се осигури по-добро интегриране на политиките за биологичното разнообразие в политиката на сближаване.

Работната група е създадена с мандат от максимум две години, който съответства на срока за разработване и приемане на оперативните програми за периода 2014-2020 г. Ако се докаже като полезен форум в помощ на прилагането на Политиката на сближаване и на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г., мандатът ѝ може да бъде продължен по предложение на Комисията.

Настоящият документ

Този документ е предназначен главно за представители на управляващите органи и екологичните власти, участващи в разработването и прегледа на програмните документи за следващата многогодишна финансова рамка за периода 2014-2020 г., но се очаква да бъде от полза и при обсъждането на инвестиционни портфоили със заинтересованите участници в рамките на държавите-членки.

Целта му е да бъде от помощ на властите, отговарящи за изготвянето на споразуменията за партньорство и оперативните програми, при интегрирането на проблемите на биологичното разнообразие и нуждите от финансиране в процеса на програмиране за многогодишната финансова рамка за периода 2014-2020 г. В него са очертани възможностите и целите, произтичащи от екологичната политика и законодателство на ЕС, като са включени и някои примери за дейности, които биха могли да се финансират по различните тематични цели.

В съответствие с мандата на работната група, този документ се концентрира върху финансовите инструменти на ЕС, включени в общата стратегическа рамка (ОСР)¹, като се обръща специално внимание на фондовете за изпълнение на политиката на сближаване, а именно Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ) и Кохезионния фонд (КФ).

¹СOM (2012) 496;инструментите за финансиране, обхванати от общата стратегическа рамка, включват Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ), Кохезионния фонд (КФ), Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР)

Съдържание

1. Основни послания	3
2. Важно ли е да се инвестира в опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и в Натура 2000?	3
2.1. Инвестициите по отношение на биологичното разнообразие и в Натура 2000 не са лукс ...	3
2.2 Изпълнението на ангажиментите по Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. изисква да се предприемат мерки.....	4
3. Финансова рамка за политиките за биологичното разнообразие и Натура 2000 за периода 2014-2020 г.	6
3.1. Възможности за финансиране, предлагани от фондовете за изпълнение на политиката на сближаване:ЕФРР, КФ, ЕСФ.....	7
3.2 Възможности за финансиране, предлагани от други европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове): ЕЗФРСР и ЕФМДР.....	11
4. Включване на специални позовавания и дейности във връзка с биологичното разнообразие в споразуменията за партньорство и оперативните програми.....	13
4.1 Осигуряване интеграцията на политиките за биологичното разнообразие в споразуменията за партньорство чрез приоритетната рамка за действие.....	13
4.2 Отразяване на аспектите, свързани с биологичното разнообразие, в споразуменията за партньорство.....	14
4.3 Включване на финансиране на мерки, свързани с биологичното разнообразие, в оперативните програми.....	14
Приложение Списък на най-важните и най-нови документи.....	16

1. Основни послания

1. Инвестициите за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, на екосистемните услуги и инвестициите в Натура 2000 не са лукс. Природата и биологичното разнообразие генерират социални и икономически ползи и работни места. Например приблизително една шеста от работните места в Европа са в сфери, свързани с природните активи и околната среда.
2. Политиката на сближаване е важен инструмент за изпълнението на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. като част от водещата инициатива за ефективно използване на ресурсите на стратегия "Европа 2020".
3. Петте европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове), а също и Horizon 2020 и LIFE предлагат значителни възможности за финансиране за постигането на целите, свързани с биологичното разнообразие екосистемните услуги и Натура 2000.
4. Приоритетните рамки за действие (ПРД), разработени съгласно чл. 8 от Директивата за местообитанията, предлагат стратегическа рамка за планиране на инвестиции в Натура 2000. Подготовката на качествени ПРД е от изключително значение, за да се гарантира по-добро интегра на инвестициите в Натура 2000 в съответните политики и инструменти за финансиране.
5. Споразуменията за партньорство (СП) следва да осигурят интегрирано финансиране за биологично разнообразие, екосистемните услуги и Натура 2000 от европейските структурни и инвестиционни фондове.
6. За политиката на сближаване изборът на инвестиционни приоритети за подпомагане на биологичното разнообразие по тематична цел 6 е най-директният начин за включване на преки инвестиции в природен капитал в оперативните програми (ОП).
7. Интегрирането на биологичното разнообразие в други тематични цели, по-специално тематична цел 5, и установяването на синергия с финансирането на политиките за климата предлага допълнителни възможности за инвестиции в природен капитал. Това е от особено значение за по-силно развитите региони, където предоставянето на по-голямата част (80%) от средствата от ЕФРР е за енергетика, развитие на МСП и иновации има опасност да ограничи наличната помощ за инвестиции за биологичното разнообразие.
8. Управляващите органи следва да използват по подходящ начин кодовете за разходите, за да осигурят възможност за ефективно проследяване и измерване на социалните и икономическите ползи от инвестициите в природен капитал.

2. Важно ли е да се инвестира в опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и в Натура 2000?

2.1. Инвестициите по отношение на биологичното разнообразие и мрежата Натура 2000 не са лукс

Най-новите изследвания потвърждават, че **инвестициите в природен капитал могат да генерират множество икономически и социални ползи**. Според подкрепяната от ЕС инициатива ТЕЕВ², тези инвестиции могат да бъдат разходно-ефективен отговор на кризата, свързана с изменението на климата, да предложат реална стойност срещу вложените средства, да подпомогнат местните икономики, да създадат работни места и в дългосрочен план да запазят ползите от екосистемите.

Редица нови изследвания показват положителните ефекти върху заетостта в следствие на инвестициите в биологичното разнообразие, Натура 2000 и екосистемните услуги. Според тях приблизително едно на всеки шест работни места в Европа (т.е. 16.6% от работните места в Европа) зависи в някакво отношение от природните активи и околната среда³. Също така управлението на защитените зони (33) от Натура 2000, които са над 26 000, се очаква да доведе до пряко разкриване на между 3 и 5 работни места за защитена зона, а туризмът около 33 допринася за разкриването на едно допълнително работно място.

² ТЕЕВ – Икономика на екосистемите и биологичното разнообразие за политически ръководители на национално и международно равнище, 2009 г.

³ Целите на ЕС относно биологичното разнообразие и пазара на труда, ICF-GHK 2012

Стойността на екосистемните услуги от (сухоземната територия) мрежата Натура 2000 е оценена на между €200 и €300 милиарда годишно⁴. Това се равнява на 2% до 3% от БВП на ЕС27 и приблизително на БВП на държави като Дания, Гърция и Финландия.

Установено е, че минимум 5.8 милиарда евро годишно общо за ЕС27 са необходими за управлението и възстановяването на мрежата Натура 2000. **Ползите, които генерира мрежата, далеч надхвърлят тези разходи.**

Освен това, тези ползи могат да бъдат увеличени чрез инвестиции в разходно ефективни инструменти за подобряване на биологичното разнообразие и множеството услуги от екосистемите в и извън защитените зони, например "Зелена инфраструктура"⁵.

2.2 Изпълнението на ангажиментите по Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. изисква предприемане на мерки

Водещата цел на **Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г.**⁶ (наричана по-нататък СБР-2020) е "Да спре загубата на биологично разнообразие и влошаването на услугите от екосистемите до 2020 г., да ги възстанови, доколкото това е възможно, като се увеличи приносът на ЕС за спиране на загубата на биологично разнообразие в световен мащаб". По-дългосрочната визия на СБР-2020 е "До 2050 г. биологичното разнообразие в ЕС и услугите от екосистеми, които то предлага — неговият природен капитал — са защитени, ценени и подходящо възстановени заради непреходната стойност и съществения принос на биологичното разнообразие за човешкото благоденствие и икономически разцвет, така че се избягват катастрофални промени, предизвикани от загубата на биологично разнообразие".

СБР-2020 е амбициозен ангажимент на държавите-членки на ЕС, който определя до голяма степен фокуса на бъдещите инвестиции за опазване на биологичното разнообразие в ЕС и за Натура 2000 чрез съответните инструменти за финансиране по финансовата рамка за периода 2014-2020 г.

СБР-2020 допринася за ускоряване прехода на ЕС към зелена икономика с ефективно използване на ресурсите като част от по-широката рамка на стратегията "Европа 2020" и целта за растеж и заетост.

СБР-2020 има шест отделни цели и двадесет отделни дейности, за много от които ще е необходима подкрепа от финансовите механизми на ЕС⁷:

• **Цел 1** на стратегията е насочена към **подобряване на природозащитния статус на видовете и местообитанията, обхванати от** Директивата за птиците⁸ и Директивата за местообитанията⁹. Тази цел ще бъде постигната чрез редица мерки, които включват:

- **Завършване изграждането на мрежата Натура 2000,** по-специално чрез определяне на защитени зони по Натура 2000 в морската среда.
- **Осигуряване на адекватно финансиране за мрежата с Натура 2000**
- **Разработване на планове за управление** (или равностойни инструменти) за всички зони от Натура 2000.

4 Икономическите ползи от мрежата Натура 2000: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/ENV-12-018_LR_Final1.pdf

5 http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/index_en.htm

6 http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/2020/1_EN_ACT_part1_v7%5b1%5d.pdf

7 Представеният списък на цели и дейности не е изчерпателен, а е включен, като илюстрация на силната връзка между ангажиментите на стратегическо равнище и финансирането.

8 http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/birdsnprikaive/index_en.htm

9 http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsnprikaive/index_en.htm

- **Осигуряване изпълнението на мерките за опазване и възстановяване**, предвидени в плановите за управление на зоните от Натура 2000 или в други съответни инструменти, за всички зони от Натура 2000.
- **Осигуряване на специфични програми за обучение** на съдии и прокурори **относно Натура 2000** и развиване на по-добър капацитет за насърчаване на спазването на изискванията (СБР-2020 Цел 1, Дейност 3в).

• **Цел 2** от СБР-2020 е свързана с **поддържане и възстановяване на екосистемите и техните услуги, с конкретен ангажимент за създаване на зелена инфраструктура и възстановяване на поне 15% от нарушените екосистеми**. Някои от конкретните дейности, свързани с цел 2, са от особено значение по отношение на финансовите механизми на ЕС:

- До 2014 г. държавите-членки с помощта на Комисията ще разработят рамка за определяне на приоритети във възстановяването на екосистемите на поднационално, национално и европейско ниво.
- До 2012 г. (на практика до 2013 г.) Комисията ще разработи Стратегия относно зелената инфраструктура, за да насърчи внедряването ѝ както в градските, така и в селските райони на ЕС, включително и чрез стимули за първоначални инвестиции в проекти за зелена инфраструктура и поддържане на екосистемните услуги, например чрез по-целенасочено използване на финансовите инструменти на ЕС.
- Предвижда се до 2015 г. Комисията да предложи инициатива, която да гарантира нулева нетна загуба на екосистеми и техните услуги. Междувременно държавите-членки могат, ако желаят, да започнат разработването и подпомагането на пилотни компенсационни схеми за нулева нетна загуба на национално ниво. Освен това, до 2014 г. Комисията ще разработи методология за оценка на въздействието на проекти, планове и програми в областта на биологичното разнообразие, финансирани от ЕС ("biodiversity proofing").

• По **цел 3** от СБР-2020 са предвидени за изпълнение редица специфични дейности:

- **Подобряване на директните плащания за екологични обществени блага в Общата селскостопанска политика;**
- **По-добро насочване на развитието на селските райони към опазване на биологичното разнообразие, в това число включване на количествени цели в стратегиите и програмите за развитие на селските райони и постигане на по-добра приемственост в оформянето на ландшафта** чрез насърчаване на сътрудничеството между земеделските и горските стопани.

• **Цел 4** от СБР-2020 е насочена към гарантиране на **устойчивото използване на рибните ресурси** и постигане на **добър екологичен статус** на морските води

- **Подобряване на управлението на рибните запаси** и възстановяването им до нива, които могат да осигурят максимален устойчив улов (МУУ); това ще изисква разработване и прилагане на дългосрочни планове за управление и събиране на данни в подкрепа на приложението на МУУ.
- **Елиминиране на неблагоприятните въздействия върху рибните запаси, видове, местообитания и екосистеми** в изпълнение на изискването на рамковата директива за морската стратегия за постигане на добър екологичен статус до 2020 г.; това се отнася и до определянето и управлението на морски защитени зони и би могло да включва възстановяване на морски екосистеми, адаптиране на риболовните дейности и поощряване ангажирането на сектор "Рибарство" в алтернативни дейности (като еко-туризъм, мониторинг и управление на биологичното разнообразие, борба с отпадъците в морето).

- **Цел 5** на СБР-2020 се отнася до **борба с инвазивните чужди видове чрез установяване и подреждане по приоритет на инвазивните чужди видове** и техните пътища и **гарантиране, че видовете с приоритет се контролират или унищожават.**

Изчерпателният списък със задачи, произтичащи от СБР-2020, вероятно ще обхваща голяма част от инвестиционните нужди на държавите-членки, свързани с биологичното разнообразие. Все пак е добре да се вземат предвид националните цели, например в рамките на процеса на подготовка на националните Приоритетни рамки за действие по Натура 2000, за да се осигури максимална синергия между националните цели и задачите, насърчавани от СБР-2020.

Примери от периода 2007-2013 г., показващи възможностите за финансиране от фондовете на политиката на сближаване:

В **Полша** изготвянето на **плановите за управление на зоните по Натура 2000** беше осъществено със съфинансиране от ЕФРР.

Това е важна стъпка за създаване на подходящите условия за стратегиите на ЕС за устойчив растеж в регионите до 2020 г. В същото време тя намалява възможните противоречия, свързани с разработването на проекти в и около райони с висока природна стойност.

В **Унгария** проектите за **възстановяване на местообитания**, съфинансирани от ЕФРР, допринасят за постигането на целите на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г., като създават необходимите условия за подобряване на природозащитния статус на видове и местообитания **на територия от над 90 000 хектара в защитени зони по Натура 2000.**

3. Финансова рамка за биологичното разнообразие и Натура 2000 за периода 2014-2020

В **условията на глобална икономическа криза**, приоритетите на правителствата на държавите-членки на ЕС са насочени предимно към възобновяване на икономическия растеж, повишаване нивото на трудова заетост и финансова стабилност, като значението на публичното финансиране за биологичното разнообразие и Натура 2000 често остава недооценено.

Възвращаемостта на инвестициите в биологичното разнообразие е сравнително бавна, но те имат незаменима роля за дългосрочното опазване на европейския природен капитал и бъдещия устойчив растеж. Като признава този факт, **финансовата рамка на ЕС за периода 2014-2020 г. предлага няколко възможности за интегриране на нуждите от финансиране в областта на биологичното разнообразие и Натура 2000.**

Стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж "Европа 2020" е водещият стратегически документ, определящ основните приоритети за развитието на Европейския съюз. По приоритета за устойчив растеж и неговата водеща инициатива "Европа за ефективно използване на ресурсите" се подпомагат, *inter alia*, опазването, оценката и устойчивото използване на биологичното разнообразие, екосистемите и техните ресурси.

Съгласно съобщението на Комисията "Бюджет за стратегията "Европа 2020", което акцентира върху многогодишната финансова рамка за периода 2014-2020 г.¹⁰, **финансирането на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие следва да се осигури на първо място чрез интегрирането на нуждите от финансиране в основните инструменти за финансиране** и като се използват синергия с финансирането на борбата с изменението на климата (например екосистемни подходи за смекчаване и адаптиране).

Законодателните предложения на Комисията за фондовете към Общата стратегическа рамка наистина предоставят набор от възможности за финансиране в подкрепа на опазването на биологичното разнообразие във всички региони на ЕС. Някои от тях са изрично насочени към опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и към управлението на мрежата Натура

¹⁰ http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fw41420/MFF_COM-2011-500_Part_I_en.pdf

2000, докато други включват подкрепа за дейности, които имат непряка връзка (т.е. основният им фокус не е върху опазването на биологичното разнообразие и природните екосистеми, но предвидените дейности може да генерират ползи, свързани с опазването на природата – напр. решения основани на екосистемите за справяне с бедствия). От друга страна, **няма определени ясни (задължителни) цели за интегрирането на нуждите от финансиране опазването на биологичното разнообразие** и поради правилата за тематична концентрация е възможно да възникне много силна **конкуренция за средства между биологичното разнообразие и другите области на инвестиране** (например транспорт, превенция на риска, защита от наводнения и т.н.). Аналогично на рамката за периода 2007-2013 г., **решенията на държавите-членки за разпределянето на средствата ще бъдат крайно важни за осигуряването на необходимото ниво на финансиране за биологичното разнообразие**, както и използването на синергии и добрата координация между съответните фондове.

Независимо, че се очаква основната част от приноса на ЕС към финансирането в областта на биологичното разнообразие да дойде от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), все пак в многогодишната финансова рамка са предвидени и **други важни възможности**. Освен рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации **Horizon 2020, новата програма LIFE**, като единственият инструмент на ЕС, посветен на околната среда, се очаква да се запази като ключов елемент. Чрез тематичната област "Биологично разнообразие" от подпрограмата за околна среда на програма LIFE ще се финансират **добри практики за спиране загубата на биологично разнообразие и възстановяването на екосистемните услуги**, като ще се запази основната насоченост върху **Натура 2000**. Въведената нова концепция за **интегрирани проекти по LIFE** може да осигури възможности за финансиране на проекти, насочени към изпълнението на мащабни програми, съфинансирани от LIFE и други финансови инструменти на ЕС (включително ЕФРР, КФ, ЕЗФРСР, ЕФМДР, Horizon 2020 и др.).

Ефективното управление на зоните от Натура 2000 е ключово изискване на Директивата за местообитанията и освен това е крайно важно за постигането на целта на ЕС за намаляване и спиране на загубата на биологично разнообразие. Съгласно чл. 8 от Директивата за местообитанията, държавите-членки трябва да разработят инструменти за стратегическо планиране - **приоритетни рамки за действие (ПРД)**, предназначени да помогнат за интегрирането на изискванията за финансиране в областта на Натура 2000 във финансовите инструменти на ЕС. Предложението за регламент за ЕСИФ не определя предварително условие относно биологичното разнообразие, но изискванията на Директивата за местообитанията за определяне на природозащитни цели и постигане на благоприятен природозащитен статус на защитените местообитания и видове прави разходите, свързани с биологичното разнообразие, важен елемент, който трябва да се вземе под внимание при процеса на планиране и програмиране.

Финансови възможности, предлагани от фондовете за изпълнение на политиката

3.1. на сближаване: ЕФРР, КФ, ЕСФ

ЕФРР и КФ са насочени към преодоляване на основните дисбаланси на регионално и национално ниво чрез подпомагане на развитието и структурното приспособяване на икономиките на държавите-членки. В тази връзка двата фонда могат да предоставят помощ на държавите-членки за финансирането на **мерки**, свързани с опазването на биологичното разнообразие, Натура 2000, опазването и възстановяването на **екосистемните услуги** и изграждането/развитието на **зелена инфраструктура**.

За някои държави-членки, финансирането от ЕФРР и КФ ще бъде крайно важно, защото ще покрие недостиг на средства, който не би могъл да бъде попълнен от други източници (публично или частно финансиране от ДЧ).

Средствата, осигурени от ЕСФ също се очаква да допринесат за постигането на целите в областта на биологичното разнообразие чрез подпомагане на реформата в образованието и системите на обучение, адаптиране на умения и квалификации, повишаване на уменията на работната сила и разкриване на нови работни места. Независимо от различните възможности за финансиране, които предлага политиката на сближаване, средствата по нея запазват **икономическата си насоченост**. В тази връзка се поставя сериозен акцент върху доказване на социално-икономическите ползи от инвестициите в областта на биологичното разнообразие в рамките на политиката на сближаване и гарантиране, че техният принос за общите цели на политиката на сближаване - намаляване на значителните икономически, социални и териториални различия, подпомагане създаването на работни места, конкурентоспособност, икономически растеж, по-добро качество на живот и устойчиво развитие - се разбира добре.

Изискванията за **тематична концентрация** водят до **заделяне на по-голямата част (50-80%) от средствата от ЕФРР за енергетика, развитие на МСП и иновации**. Поради предложените правила за тематична концентрация за ЕФРР и специфичната териториална насоченост на

КФ¹¹, в по-силно развитите региони¹² и регионите в преход¹³ наличните средства за инвестиции в областта на биологичното разнообразие, вероятно ще бъдат значително по-малко, отколкото в по-слабо развитите региони¹⁴. Повечето региони от първите две категории са части от държави-членки на ЕС, които няма да отговарят на условията за финансиране от Кохезионния фонд, а мнозинството от средствата за тях от ЕФРР (т.е. 80% в по-силно развитите региони и 60% в регионите в преход) ще трябва да бъдат насочени към тематични цели, които е възможно да предоставят ограничена и само непряка подкрепа за инвестиции в областта на биологичното разнообразие.

Останалата част от средствата от ЕФРР ще трябва да бъдат поделени между другите 21 инвестиционни приоритети, като само един е посветен специално на околната среда, а следователно и на биологичното разнообразие. **За по-слабо развитите региони са предвидени аналогични правила, нов тези региони средствата, заделени за инвестиции в области, различни от биологичното разнообразие, са само 50% от общите ресурси от ЕФРР**, а вероятността тези региони да са допустими за финансиране от КФ е по-голяма. Предвижда се минимум 5% от средствата от ЕФРР да се заделят за целево финансиране на устойчивото развитие на градската среда, което би могло да осигури възможности за финансиране на зелена инфраструктура в градските райони.

Въпреки това, средствата за подкрепа в областта на биологичното разнообразие по Европейското териториално сътрудничество (ЕТС) имат специфична роля, тъй като те помагат за управлението и развитието на важни механизми за сътрудничество в областта на трансграничното опазване на биологичното разнообразие; освен това ЕТС е много важен инструмент за подпомагане на дейности в областта на биологичното разнообразие в по-силно развитите региони, където тематичната концентрация може да ограничи достъпа до средства за околната среда.

В Таблица 1 по-долу, са представени възможностите за финансиране въз основа на опита от текущия период (2007-2013 г.). В нея са дадени примерни дейности за финансиране по тематичните и инвестиционните приоритети от проекта на регламент за всеки от фондовете за изпълнение на политиката на сближаване. В скоби е посочено дали съответният инвестиционен приоритет има пряка или непряка връзка с финансирането в областта на биологичното разнообразие.

¹¹ КФ ще подпомага ДЧ, чийто БНД на глава от населението е под 90% от средния за ЕС-27

¹² 156 региони с БВП на глава от населението е над 90% от средния за ЕС-27

¹³ 51 региони с БВП на глава от населението между 75% и 90% от средния за ЕС-27

¹⁴ 64 региони с БВП на глава от населението под 75 % от средния за ЕС -27

Таблица 1. Възможности за финансиране на интервенции, свързани с биологичното разнообразие, от ЕФРР, КФ, ЕСФ

Тематични цели	Инвестиционни приоритети (връзка)	Примерни дейности за насърчаване на биологичното разнообразие
ЕФРР		
(1) засилване на научно-изследователската дейност, технологичното развитие и иновациите	(а) укрепване на инфраструктурата, необходима за научно-изследователска и иновационна дейност (НИРД), подобряване на на капацитета за реализиране на достиженията в областта на НИРД и насърчаване на центровете за компетентност, по-специално тези, които са от интерес за Европа (непряка)	☐ развитие на инфраструктурната база за научни изследвания в областта на биологичното разнообразие и изменението на климата; ☐ развитие на иновационни дейности, свързани с биологичното разнообразие (био-индикация); ☐ разработване на концепции и решения за зелена инфраструктура във връзка с еко-иновации;
(2) подобряване на достъпа използването и качеството на ИКТ	(в) засилено използване на основаващи се на ИКТ приложения за електронно правителство, електронни обучения, електронно приобщаване и електронно здравеопазване (непряка)	☐ развитие на базата ИКТ приложения за електронно правителство при управлението на зоните от Натура 2000 и защитените територии; ☐ разработване на основи на ИКТ приложения за насърчаване на възможностите за обучение и изграждане на капацитет за планиране и изпълнение на решения за зелена инфраструктура; ☐ разработване на електронни инструменти за обвързване на ползите за здравеопазването и включването с решения в областта на биологичното разнообразие;
(3) повишаване на конкурентоспособността на МСП	(а) поощряване на предприемачеството, по-специално чрез улесняване на икономическото оползотворяване на нови идеи и стимулиране създаването на нови предприятия (непряка)	☐ развитие на предприятия, осъществяващи дейност, свързана с биологичното разнообразие (например разработване на устойчиви туристически продукти); ☐ повишаване на конкурентоспособността на МСП в областта на решения за зелена инфраструктура на местните и регионалните пазари;
(5) насърчаване на адаптирането към изменението на климата, на предотвратяването и управлението на риска	(а) инвестиции, предназначени специално за адаптация към изменението на климата (непряка)	☐ развитие на зелена инфраструктура за осигуряване адаптирането към изменението на климата на местно / регионално ниво
	(б) насърчаване на инвестиции, предназначени за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост при бедствия и разработване на системи за управление на бедствия (непряка)	☐ екосистемни решения за защита от наводнения (напр. възстановяване на заливни равнини, подобряване на водозадържането на ландшафта и градските райони), горски пожари, свлачища и др.
(6.) опазване на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите	(б) вземане на мерки във връзка със значителните нужди от инвестиции във водния сектор за съобразяване с изискванията на законодателството на ЕС в областта на околната среда (непряка)	☐ Инвестиции за подобряване на качеството на водата и осигуряване на добър природозащитен статус на повърхностните води ☐ екосистемни решения за пречистване на отпадни води, смекчаване на засушаванията и опазване на водоносния хоризонт на питейна вода;
	(в) опазване, популяризиране и развитие на културното и природното наследство (непряка)	☐ Развитие на инфраструктурата за осигуряване опазването на природни ценности с културно значение (напр. исторически паркове, земни укрепления, подобряване на зелените градски зони и др.); ☐ инвестиции в посетителска инфраструктура;
	(г) опазване на биологичното разнообразие, опазване на почвите и насърчаване на екосистемните услуги, в това число Натура 2000 и зелена инфраструктура (пряка)	☐ Мерки за възстановяване и управление на територии; ☐ Планиране на управлението; ☐ Контрол на инвазивни видове; ☐ Намаляване на въздействието от фрагментацията и от уврежданията, причинени от линейната инфраструктура, създаване и поддържане на екологични коридори като част от зелената инфраструктура; ☐ Обществена осведоменост за Натура 2000; ☐ Закупуване на земя; ☐ Наблюдение на обектите от Натура 2000; ☐ Инвестиции в инфраструктура за ex-situ опазване; ☐ Осигуряване на управленска техника и оборудване; ☐ Административна инфраструктура;
	(д) действия за подобряване на градската околна среда, в това число възобновяване на терените за вторично застрояване и намаляване на замърсяването на въздуха (непряка)	☐ Планиране, разработване, прилагане и наблюдение на елементи от зелена инфраструктура; ☐ в градските и крайградските райони;
(10) инвестиции в образованието, уменията и ученето през целия живот чрез изграждане на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение	NA	☐ изграждане на инфраструктура за образование в областта на природата; ☐ разработване на комплекти за обучение и развитие на капацитет за решения в областта на зелената инфраструктура;

Тематични цели	Инвестиционни приоритети (връзка)	Примерни дейности за насърчаване на биологичното разнообразие
КФ		
(5) насърчаване на адаптирането към изменението на климата, на предотвратяването и управлението на риска	(а) инвестиции, предназначени специално за адаптация към изменението на климата (непряка)	☐ развитие на зелена инфраструктура за осигуряване адаптацията към изменението на климата на местно/регионално ниво;
	(б) насърчаване на инвестиции, предназначени за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост при бедствия и разработване на системи за управление на бедствия (непряка)	☐ екосистемни решения за защита от наводнения (напр. възстановяване на заливни равнини, подобряване на водозадържането на ландшафта и градските райони), горски пожари, свлачища и др.
(6) опазване на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите	(в) опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, включително чрез зелена инфраструктура (пряка)	☐ Мерки за възстановяване и управление на територии; ☐ Инвестиции за контрол на инвазивни или неместни видове; ☐ Инвестиции за намаляване на въздействието от фрагментацията и от уврежданията, причинени от линейната инфраструктура, създаване на екологични коридори (зелена инфраструктура); ☐ Закупуване на земя; ☐ Инвестиции в инфраструктура за ex-situ опазване; ☐ Осигуряване на управленска техника и оборудване; ☐ Административна инфраструктура;
ЕСФ		
(8) насърчаване на заетостта и подкрепа на мобилността на работната сила чрез	(а) достъп до заетост на търсещите работа и неактивните лица, включително местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила (непряка)	☐ подкрепа за местни инициативи за заетост, свързани с природни ценности; ☐ насърчаване на решения за зелена инфраструктура в необлагодетелстваните райони и разкриване на максимално голям брой висококи ниско-квалифицирани работни места за планиране, изпълнение и наблюдение на зелена инфраструктура
	(в) самоосигуряване, предприемачество и създаване на предприятия (непряка)	☐ развитие на малки предприятия при използване на местни природни ценности и възможности за възстановяване;
(11) засилване на институционалния капацитет и ефективна публична администрация	(а) инвестиции в институционален капацитет и в ефективността на публичните администрации и публичните услуги с цел осъществяване на реформи и постигане на по-добро регулиране и добро управление (непряка)	☐ изграждане на институционалния капацитет на публичните органи за опазването и управлението на природната среда; ☐ изграждане на институционален капацитет за интегрирано териториално планиране, дългосрочно и общосекторно управление на зелената инфраструктура; ☐ изграждане на институционален капацитет за по-голямо участие на широката общественост в интегрираните проекти.

3.2 Възможности за финансиране от други ЕСИ фондове: ЕЗФРСР и ЕФМСР

ЕЗФРСР най-вероятно ще запази своята централна и ключова роля в общата рамка на ЕС за финансиране в областта на биологичното разнообразие. Поради характера на финансирането от ЕЗФРСР (т.е. плащания на декар), инструментът има **ключова роля за подпомагане на щадящото биологичното разнообразие управление на земята**, като допълва осигурените чрез ЕФРР или КФ възможности за еднократни инвестиции.

Очаква се чрез **насърчаване на щадящите околната среда земеделски системи и биологичното земеделие** ЕЗФРСР да допринесе за възстановяването, опазването и повишаването на биологичното разнообразие, включително зоните по Натура 2000 и земеделските системи с висока природна стойност, както и на състоянието на европейския ландшафт. Инструментът ще играе роля и за **създаването и поддържането на зоните на разпространение на диви видове** в земеделски и/или горски райони, както и за **отпускане на компенсаторни плащания за икономическите затруднения, срещани в зоните от Натура 2000** и определените екологични коридори, а също и към стопаните, занимаващи се със земеделие в планински райони и други райони със значителни природни ограничения.

В съответствие с ангажиментите, предвидени в Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г., предложението на Комисията за регламент за ЕЗФРСР включва редица мерки, които допринасят пряко или непряко за опазването на биологичното разнообразие. В Таблица 2 е представен списък на най-важните мерки и тяхната връзка и принос за финансирането на дейности в областта на биологичното разнообразие:

Таблица 2 Възможности за финансиране на интервенции, свързани с биологичното разнообразие, от ЕЗФРСР

Мерки по ЕЗФРСР	Връзка	Възможен принос
Инвестиции във физически активи (чл.18)	пряка	□ инвестиции в непроизводствени дейности, свързани с агро-екологичните ангажименти и ангажиментите за опазване на околната среда в горите, природозащитния статус на видовете и местообитанията, както и с увеличаване на привлекателността на зоните от Натура 2000 или други райони с висока природна стойност;
Основни услуги и обновяване на селата в селските райони (чл. 21)	пряка	□ изготвяне и актуализиране на планове за защита и управление, отнасящи се до зони от Натура 2000 и други райони с висока природна стойност; □ инвестиции в решения за зелена инфраструктура в селските райони (напр. с екосистемни решения за пречистване на вода, възстановяване на ландшафта или обновяване на селата);
Инвестиции в развитието на горските райони и подобряване жизнеспособността на горите(чл. 22)	непряка	□ подобряване на местообитанията в горите и подкрепа за опазване на биологичното разнообразие в горите;
Залесяване и създаване на гористи местности (чл. 23 /чл. 22,1а)	непряка	□ повишаване на ландшафтното разнообразие, принос за зелена инфраструктура, подкрепа за опазване на биологичното разнообразие в горите (може да има отрицателен ефект, когато се осъществява върху земеделски земи или пасища и ливади с висока природна стойност);
Създаване на агро-лесовъдни системи (чл.24/чл. 22,1б))	непряка	□ повишаване на ландшафтното разнообразие, принос за зелена инфраструктура, подкрепа за опазване на биологичното разнообразие в горите (може да има отрицателен ефект, когато се осъществява върху земеделски земи или пасища и ливади с висока природна стойност);
Инвестиции за подобряване на устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми (чл. 26/чл. 22,1г)	пряка/ непряка	□ подобряване на местообитанията в горите и подкрепа за опазване на биологичното разнообразие в горите; □ намаляване фрагментацията на горите;
Плащания за агроекология и климат (чл. 29)	пряка/ непряка	□ прилагане на щадящи биологичното разнообразие земеделски практики □ прилагане на екологисъобразни земеделски практики, намаляващи натиска върху биологичното разнообразие;
Биологично земеделие (чл. 30)	непряка	□ намаляване на натиска върху биологичното разнообразие в резултат на интензивно земеделие; □ прилагане на земеделски методи, подкрепящи изпълнението на целите за опазване на съответните зони от Натура 2000;
Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите (чл. 31)	пряка	□ прилагане на съгласувани мерки съгласно чл. 10 от Директивата за местообитанията;
Плащания за райони с природни и други специфични ограничения (чл. 32)	непряка	□ прилагане на щадящи биологичното разнообразие земеделски методи в райони, обект на специфични природозащитни условия;
Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите (чл.35)	пряка/ непряка	□ прилагане на щадящи биологичното разнообразие практики за управление на горите.

В преамбюла на проекта на регламент за ЕЗФРСР (съображение 28) се посочва, че **минимум 25% от средствата, разпределени за съответната държава, трябва да се заделят** за три мерки с голямо значение за опазването на природата: **плащания за агроекология и климат, биологично земеделие и плащания за райони с природни и други специфични ограничения**. В предложението се подчертава също, че следва да се продължи отпускането на средства, които да спомогнат за преодоляване на специфичните недостатъци, произтичащи от прилагането на Директивата за птиците и Директивата за местообитанията, с цел подпомагане ефективното управление на зоните от Натура 2000. Също така, специфичните нужди на зоните от Натура 2000 следва да бъдат взети предвид в цялостния формат на националните програми за развитие на селските райони.

Таблица 3. Възможности за финансиране на интервенции, свързани с биологичното разнообразие, от ЕФМДР

Мерки по ЕФМДР	Връзка	Възможни дейности
Приоритет 4: устойчив сектор на рибарството с ефективно използване на ресурсите		
Ограничаване на въздействието на риболова върху морската среда (Чл. 36)	пряка / непряка	<ul style="list-style-type: none"> – инвестиции в оборудване за подобряване избирателността на риболовните уреди от гледна точка на размер или видове; – инвестиции в оборудване за намаляване на нежелания улов на запаси с търговско значение или друг прилов; – инвестиции в оборудване за ограничаване на физическото и биологичното въздействие на риболова върху съответната екосистема или морското дъно;
Иновации, свързани с опазването на биологичните морски ресурси (Чл. 37)	пряка / непряка	<ul style="list-style-type: none"> – разработване или въвеждане на нови технически или организационни знания, водещи до намаляване на въздействието на риболовните дейности върху околната среда или постигащи по-устойчиво използване на морските биологични ресурси; – разработване на нови интегрирани методи за планиране и управление с цел осигуряване предоставянето на множеството от морски екосистемни услуги (напр. зелена / синя инфраструктура);
Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми в рамките на устойчивите риболовни дейности (Чл. 38)	пряка	<ul style="list-style-type: none"> – събиране на отпадъци от морето; – изграждане или монтаж на стационарни или преносими съоръжения предназначени за закрилата и развитието на водната фауна и флора; – принос за по-добро управление или съхранение на ресурсите; – управление, възстановяване и наблюдение на обекти по Натура 2000 в съответствие с приоритетните рамки за действие; – управление, възстановяване и наблюдение на морски защитени територии; – участие в други дейности, целящи подобряване и поддържане на биологичното разнообразие и екосистемните услуги
Приоритет 5: устойчив сектор на аквакултурите с ефективно използване на ресурсите		
Насърчаване на аквакултури с високо равнище на опазване на околната среда (Чл. 52)	пряка / непряка	<ul style="list-style-type: none"> – осигуряване на значително намаляване на въздействието на предприятия за аквакултури върху водата; – ограничаване на отрицателното въздействие на предприятията за аквакултури върху природата или биологичното разнообразие; – закупуване на оборудване за опазване на стопанствата за аквакултури от диви хищници, което се ползва със защита съгласно Директивата за местообитанията и Директивата за птиците; – повишаване на енергийната ефективност и насърчаване на преминаването на предприятията за аквакултури към възобновяеми енергийни източници; – възстановяване на съществуващите изкуствени водоеми или лагуни, използвани за производството на аквакултури, чрез премахване на утайките или евентуални мерки, насочени към предотвратяване на отлагането на утайки.
Преминаване към схеми по управление на околната среда и одитиране и биологични култури (Чл. 53)	непряка	<ul style="list-style-type: none"> – преминаване от традиционните методи за производство на аквакултури към биологични аквакултури; – участие в схемите на Съюза по управление на околната среда и одитиране (COYOCO);
Аквакултури, осигуряващи и услуги за околната среда (Чл. 54)	пряка	<ul style="list-style-type: none"> – методи за отглеждане на аквакултури, съвместими със специфичните потребности на околната среда и подлежащи на специфични изисквания за управление, в резултат на определянето на зоните по Натура 2000; – участие в опазването и възпроизводството на водните животни ex-situ в рамките на програмите за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, разработени от публични органи или под техен надзор; – форми на екстензивни аквакултури, включително опазване и подобряване на околната среда, биологичното разнообразие и управление на ландшафта и традиционните характеристики на зоните с аквакултури

Законодателното предложение на Комисията за **ЕФМДР** трансформира съответните тематични цели на ОСР в **шест приоритети на Съюза**, два от които имат пряко значение по отношение на биологичното разнообразие. **Приоритет 4** се концентрира върху **насърчаване на устойчив сектор на рибарството с ефективно използване на ресурсите** чрез "намаляване на въздействието на риболова върху морската околна среда" и "опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми, както и услугите, които те предоставят". **Приоритет 5** се концентрира върху **устойчив сектор на аквакултурите с ефективно използване на ресурсите** чрез "подобряване на екосистемите, свързани с аквакултури и насърчаване на аквакултури с ефективно използване на ресурсите" и "насърчаване на аквакултурите с високо ниво на опазване на околната среда".

Приоритетите са отразени в редица мерки, които в зависимост от съдържанието си биха могли да се превърнат във важни елементи от общата финансова рамка за биологичното разнообразие, включително Натура 2000.

Най-важните мерки и възможните дейности са представени в Таблица 3 на стр. 12.

4. Включване на специфични препоръки и дейности във връзка с биологичното разнообразие в споразуменията за партньорство и оперативните програми

Регламентът за определяне на общоприложими разпоредби (POP), който обхваща фондовете на ЕС по Общата стратегическа рамка, предвижда различни възможности за финансиране в областта на биологичното разнообразие, като дава възможност да се увеличи финансирането за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие чрез допълващо се и съгласувано използване на всички източници:

- Той осигурява по-координиран подход към петте европейски структурни и инвестиционни фондове: ЕСФ, ЕФРР, КФ, ЕЗФРСР и ЕФМДР;
- Поставя ясна тематична цел, посветена специално на околната среда и ефективното използване на ресурсите;
- Поставя изискване за интегриране на политиките за околна среда във всички сектори (чл. 8 от POP) и дава ясни препоръки за включване на изискванията за опазване на околната среда във всички програми (чл. 87(3 i)).

Споразуменията за партньорство и оперативните програми са водещите програмни документи, в които държавите-членки ще трябва да представят своите финансови нужди – напр. произтичащите от Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие 2020 г. или от националните / регионалните приоритетни рамки за действие по Натура 2000 – в конкретни инвестиционни мерки, като вземат предвид възможностите, предвидени в регламентите за фондовете, както и препоръките на службите на Комисията, изразени чрез така наречените "Становища".

4.1 Осигуряване на интеграцията на политиките за биологичното разнообразие чрез Приоритетната рамка за действие

За да се насърчи по-добрата интеграция на фондовете и да се подпомогне по-стратегическото планиране на инвестициите в Натура 2000, Комисията оказва помощ на държавите-членки при разработването на техните **Приоритетни рамки за действие (ПРД)** по чл. 8 от Директивата за местообитанията. Целта на ПРД е да се определят по-добре нуждите от финансиране и приоритетите за Натура 2000 на национално и регионално ниво и с това да се улесни интеграцията им в бъдещите ОП за различните европейски инструменти за финансиране.

Натура 2000 има централна роля в усилията на ЕС за опазване на биологичното разнообразие. В тази връзка ПРД са важни инструменти за планиране, които позволяват да се идентифицират и подредят по приоритет нуждите от инвестиции, свързани с природата. ПРД са правилната стъпка за определяне на необходимите мерки и осигуряване на правилната им интеграция в СП и оперативните програми. Определеното в оперативните програми финансиране за зоните по Натура 2000 ще трябва да бъде в съответствие с мерките и източниците за финансиране на тези мерки, заложиени в ПРД. В тази връзка държавите-членки трябваше да представят своите ПРД на Комисията до края на 2012 г. ПРД ще предоставят възможности за подобряване на процеса на консултации със заинтересованите участници по финансирането на опазването и възстановяването на биологичното разнообразие.

Въпреки това, **ПРД няма да заместят преговорите с националните власти и институции, участващи в планирането за периода 2014-2020 г.** Освен включването на ясни позовавания на ПРД в споразуменията за партньорство и оперативните програми, **ще бъде важно също да се включат много конкретни и специфични за**

отделните фондове дейности насочени към биологичното разнообразие, следващи логиката на програмните документи. ПРД ще могат да генерират истинска добавена стойност, само ако се основават на задълбочен анализ и са с добро качество.

4.2 Отразяване на аспектите на биологичното разнообразие в споразуменията за партньорство

Подготовката на споразуменията за партньорство (СП) следва да трансформира целите на ОСР в национален стратегически документ за оценка на нуждите и определяне на приоритетите. Споразуменията за партньорство се подготвят в период на икономическа нестабилност и силен натиск върху публичните разходи, като в центъра на вниманието е необходимостта да се подкрепи икономическото реструктуриране.

В тази връзка, държавите-членки ще трябва да обяснят в споразуменията за партньорство как ще се използват средствата от фондовете на ЕС за справяне с конкретните предизвикателства на икономическия растеж, характерни за съответните национални условия.

Решенията за общото разпределение на наличните средства от фондовете на ЕС ще се вземат от правителствата на по-високо ниво на стратегическо планиране. Тези решения ще бъдат крайно важни за осигуряване на индикативно ниво на финансиране на биологичното разнообразие и за определяне на рамката на цялостното значение на биологичното разнообразие, включително използването на синергия и добра координация между съответните фондове.

Като се следва структурата на Споразумението за партньорство и образецът за разработването му¹⁵, следва да се спазят следните принципи, за да се гарантира необходимото ниво на интеграция:

1. Да се опишат националните нужди за финансиране на биологичното разнообразие и да се обясни как различните фондове ще допринесат за посрещане на нуждите (Глава 1.1 от СП).
2. Да се посочат очакваните резултати по отношение на биологичното разнообразие по тематична цел 6, във връзка с финансирането от ЕФРР или КФ. Ако инвестициите от ЕФРР за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие имат връзка с други тематични цели, това непременно трябва да се отрази тук (Глава 1.3 от СП РА).
3. Съгласуваното използване на различните фондове за мерки в областта на биологичното разнообразие следва да се обясни във връзка с определените в ПРД изисквания за използване на фондовете (Глава 1.5 от СП).
  - а. Да се отрази как органите за опазване на природата са съгласували документа по време на процеса на подготовка и да се посочи дали на партньорите в областта на околната среда е била дадена възможност да коментират проектите на документи (Глава 1.5.1 от ПА)
- б. Да се опише как биологичното разнообразие е отразено във всички цели.
(Глава 1.5.3 от СП)
4. Споразумението за партньорство следва да гарантира, че ПРД се използва като рамка за координиране на използването на средствата от различните фондове за мерки в областта на биологичното разнообразие (Глава 2 от СП)

4.3 Включване на финансирането на биологичното разнообразие в оперативните програми

Оперативните програми (ОП) следва да залагат конкретни мерки и дейности, които са допустими за финансиране от различните ЕСИ фондове и които допринасят пряко или непряко за опазването, възстановяването и устойчивото използване на природата. Компетентните национални органи трябва да вземат предвид редица въпроси, за да се осигури добра интеграция на биологичното разнообразие и Натура 2000 в оперативните програми за ЕФРР и КФ. Те включват:

¹⁵ Проект на образец и насоки за съдържанието на споразумението за партньорство, версия 1 – 21.12.2012 г.
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sfc2014/doc/templ_part_agr.pdf

- Заделяне на достатъчно средства за преки инвестиции в опазването на природата, управлението на Натура 2000 и поддържането на зоните, развитие на зелена инфраструктура и др. (главно чрез отнасящия се до биологичното разнообразие инвестиционен приоритет по регламентите за ЕФРР и КФ, свързан с тематична цел 6);
- Осигуряване на синергия с финансирането в областта на климата чрез екосистемни подходи за смекчаване и адаптиране (напр. регионална зелена инфраструктура, подобряване устойчивостта на горските екосистеми или защита от наводнения чрез подобряване водозадържането на ландшафта);
- Интеграция на мерки, свързани с биологичното разнообразие, в други тематични цели и осигуряване на непреки инвестиции, например във връзка с научни изследвания и иновации в областта на адаптация към изменението на климата, основана на екосистемния подход (тематична цел 1), или повишаване на конкурентоспособността на МСП, които създават "зелени работни места" (Тематична цел 3).
- Оперативните програми с финансиране от ЕФРР/КФ са предмет на разпоредбите на Директивата относно стратегическата оценка на околната среда (2001/42/ЕО) (Директива за СООС). В тази връзка държавите-членки трябва да извършат оценка на въздействието от програмите върху околната среда, *inter alia*, биологичното разнообразие и Натура 2000, в хода на тяхната подготовка и преди приемането им и представянето им на Комисията. Освен това, съгласно чл. 48, параграф 4 от РОР, *предварителната* оценка включва, когато това е целесъобразно, изискванията за СООС. Основните елементи от процедурата за СООС и прилагането на Директивата за СООС в програмите за политиката на сближаване са очертани в Насоките на Комисията за извършване на предварителна оценка¹⁶.

Като се следва структурата на бъдещите оперативни програми и образецът за изготвянето им¹⁷, трябва да се спазят следните принципи, за да се гарантира необходимото финансиране:

1. Да се определи финансирането на биологичното разнообразие като част от стратегията на оперативните програми, посочвайки връзките със Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие и водещата инициатива "Европа за ефективно използване на ресурсите" на стратегията "Европа 2020" (Глава 2.1 от ОП).
2. Да се представи обосновка за използването на тематична цел 6 и съответния инвестиционен приоритет за биологичното разнообразие; за програми, които не включват тематична цел 6, е необходимо да се представи обосновка, в която да се обясни дали инвестиционният приоритет за биологичното разнообразие е съчетан с друга цел (Глава 2.1 или 2.2. от ОП).
3. Да се даде описание на приоритетната ос, която обхваща тематична цел 6 и да се конкретизират дейностите съгласно посочените в Таблица 1 (Раздел 3 от ОП).
4. Да се даде описание на приоритетната ос, която обхваща инвестиционния приоритет за биологичното разнообразие чрез комбиниран подход (Раздел 3 от ОП).
5. Да се представи ясен бюджет съгласно кодовете за разходи в раздела, представящ категориите интервенции (Глава 3.A5. от ОП).
6. Да се даде ясно обяснение как оперативните програми вземат предвид изискванията по отношение на биологичното разнообразие; тук следва да се обяснят преките и непреките инвестиции по всички тематични цели, както и покриването на нуждите, определени чрез ПРД. (Глава 12.1 от ОП).

¹⁶ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/ex_ante_en.pdf

¹⁷ Проект на образец и насоки за съдържанието на оперативните програми, версия 1 – 7 януари 2013 г.
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sfc2014/doc/templ_content_op.pdf

Приложение   Списък на най-важните и най-новите документи

I.   Европейска комисия - официални

- COM (2011) 21, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: *A resource-efficient Europe – Flagship initiative under the Europe 2020 Strategy*
http://ec.europa.eu/resource-efficient-europe/pdf/resource_efficient_europe_en.pdf
- COM (2011) 500, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: *A budget for Europe 2020 (Part I-II)*
http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fw1420/MFF_COM-2011-500_Part_I_en.pdf

http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fw1420/MFF_COM-2011-500_Part_II_en.pdf
- COM (2011) 607, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the *European Social Fund* and repealing Council Regulation (EC) No 1081/2006
http://www.europarl.europa.eu/registre/docs_autres_institutions/commission_europeenne/sec/2011/1131/COM_SEC%282011%291131_EN.pdf
- COM (2011) 611, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on *specific provisions for the support from the European Regional Development Fund to the European territorial cooperation goal*
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0611:FIN:EN:PDF>
- COM (2011) 612, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the *Cohesion Fund* and repealing Council Regulation (EC) No 1084/2006
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation/cohesion/cohesion_proposal_en.pdf
- COM (2011) 627, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on *support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (E3ФРСР)*
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0627:FIN:EN:PDF>
- COM (2011) 804, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the *European Maritime and Fisheries Fund* [repealing Council Regulation (EC) No 1198/2006 and Council Regulation (EC) No 861/2006 and Council Regulation No XXX/2011 on integrated maritime policy]
http://ec.europa.eu/fisheries/reform/com_2011_804_en.pdf
- COM (2011) 874, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the *establishment of a Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)*
http://ec.europa.eu/environment/life/about/documents/COMM_PDF_COM_2011_0874_F_EN.pdf?reference=IP/11/1526&format=PDF&aged=0&language=EN&guiLanguage=en
- COM (2012) 496, Amended proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL laying down common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund, the European Agricultural Fund for Rural Development and the European Maritime and Fisheries Fund covered by the Common Strategic Framework and laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Council Regulation (EC) No 1083/2006
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0496:FIN:EN:PDF>
- EC (2010) Communication from the Commission: *Europe 2020 – A Strategy for smart, sustainable and inclusive growth* (COM/2010/2020)
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>

- EC (2011a) Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: *Our life insurance, our natural capital: an EU biodiversity strategy to 2020* (COM/2011/244):
[http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/2020/1_EN_ACT_part1_v7\[1\].pdf](http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/2020/1_EN_ACT_part1_v7[1].pdf)

- EC (2011b) Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: *Roadmap to a Resource Efficient Europe* (COM/2011/571):
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0571:FIN:EN:PDF>

- EC (2012c) Structural policy 2014-2020 – proposed Regulation covering all EU structural instruments - Citizens' summary:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/summaries/general/general_summary_en.pdf

- EC (2012b) European Regional Development Fund – Citizen's summary:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/summaries/EФРР/EФРР_summary_en.pdf

- EC (2012d) A proposal a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down Common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund, the European Agricultural Fund for Rural Development and the European Maritime and Fisheries Fund (EC) No 1083/2006 (COM/2011/615):
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation/general/general_proposal_en.pdf

- EC (2012d) A proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on specific provisions concerning the European Regional Development Fund and the Investment for growth and jobs goal and repealing Regulation (EC) No 1080/2006 (COM/2011/614):
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation/EФРР/EФРР_proposal_en.pdf

- European Commission Opinions issued according to Article 6 (4) of the Habitats Прѝакаиве
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/opinion_en.htm

- SEC (2011) 1573, Commission Staff Working Paper, Financing Natura 2000: investing in Natura 2000: Delivering benefits for nature and people
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf

- SWD (2012) 61, Commission Staff Working Document, elements for a Common Strategic Framework 2014 to 2020 the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund, the European Agricultural Fund for Rural Development and the European Maritime and Fisheries Fund (Part I-II)
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/strategic_framework/csf_part1_en.pdf
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/strategic_framework/csf_part2_en.pdf

- Official Journal of the European Union (2010) ПРѝАКАИВЕ 2009/147/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 30 November 2009 on the conservation of wild birds
http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/birdsnpрякаиве/index_en.htm

II. Изследвания и насоки

- Dostalova, A. (AOPK), Hosek, M. (AOPK), Soukup, T. (GISAT), Ramos, M. J., Milego, R. (UAB), Schleicher, C. (GeoVille Information Systems) (2012) *Integrating nature & biodiversity and land use data*
<http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/studies.htm#integrating>

- EC (2001) Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000 sites
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/natura_2000_asses_en.pdf
- EC (2007) Guidance document on Article 6(4) of the Habitats Directive 92/43/EEC
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/guidance_art6_4_en.pdf
- EC (2010) Towards a Green Infrastructure for Europe: *Integration of Nature 2000 into the wider countryside*
http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/docs/green_infrastructure_integration.pdf
- EC (2012) Draft Template and Guidelines for the Content of the *Partnership Agreement Version 1*
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sfc2014/doc/templ_part_agr.pdf
- EC (2012) *Green Infrastructure Implementation and Efficiency* (2012)
http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/docs/Green_Infrastructure.pdf
- EC (2012) *Smart and Sustainable Growth through Smart Specialisation*
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/green_growth/greengrowth.pdf
- EC (2013) Draft Template and Guidelines for the Content of the *Operational Programmes, Version 1*
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sfc2014/doc/templ_content_op.pdf
- EC (2013) *The Economic benefits of the Natura 2000 Network*
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/ENV-12-018_LR_Final1.pdf
- EP (2012) European Parliament's Resolution of 20th April 2012:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2012-147>
- IEEP (2012) Background Study towards biodiversity proofing of the EU budget
<http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/BD%20Proofing%20Main%20Report.pdf>
- Gantioler, S., Rayment, M., Bassi, S., Kettunen, M., McConville, A., Landgrebe, R., Gerdes, H. and ten Brink, P. (2010) *Costs and Socio-Economic Benefits associated with the Natura 2000 Network*:
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/natura2000_costs_benefits.pdf
- GHK (2011) Evaluating the Potential for Green Jobs in the next Multi-annual Financial Framework:
http://www.birdlife.org/eu/pdfs/Green_Jobs.pdf
- Huhtala, M., Kajala, L. and Vatanen, E. (2010) Local economic impacts of national park visitors' spending: The development process of an estimation method. Metlan työraportteja / Working Papers of the Finnish Forest Research Institute 149. 20 p. ISBN 978-951-40-2224-1
<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2010/mwp149.pdf>
- Hyde T. and Midmore P. (2006) *Valuing our Environment: Economic Impact of the National Parks of Wales*
http://www.nationalparks.gov.uk/voe_national_parks_full.pdf
- JBA Consulting (2012) New opportunities for investing in the natural environment – EOPF funding for biodiversity in Wales / SURF Nature project:
http://www.surf-nature.eu/fileadmin/SURFNATURE/Publications/SURF_EU_Report_final.pdf
- Jurado, E., Rayment, M., Bonneau, M. (IKF GHK), McConville, AJ and Tucker, G. (IEEP) (2012) The EU biodiversity objectives and the labour market: benefits and identification of skill gaps in the current workforce
http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/biodiversity/Biodiversity%20and%20Jobs_final%20report.pdf
- Kettunen, M., Baldock D., Gantioler, S., Carter, O., Torkler, P., Arroyo Schnell, A., Baumüller, A., Gerritsen, E., Rayment, M., Daly, E. and Pieterse, M. (2011b). *Assessment of the Natura 2000 co-financing arrangements of the EU financing instrument*. A project for the European Commission – final report. Institute for European Environmental Policy (IEEP), Brussels, Belgium. 138 pp +

Annexes.:

- http://ec.europa.eu/environment/enveco/biodiversity/pdf/assessment_natura2000.pdf
- Lucius, I., Dan, R., Caratas, D., Mey, F., Seinert, J. and Torkler, P. (2012) *Green Infrastructure: Sustainable investments for the benefit of both people and nature*. A study produced for SURF nature-EU.
http://www.surf-nature.eu/fileadmin/SURFNATURE/Publications/Green_Infrastructure.pdf
- Mabis (2007) *Wildlife Economy Wales: An Economic Evaluation Scoping Study*:
http://www.environment-agency.gov.uk/static/documents/Research/wildlifewales_wb_1823119.pdf
- Medarova-Bergstrom, K. and Volkery, A. (2012) *Walking the talk - practical options for making the 2014-2020 EU MFF deliver on climate change*:
http://www.ieep.eu/assets/919/Walking_the_talk_options_for_EU_MFF_to_deliver_on_climate_change.pdf
- Miller, C., Kettunen, M., Torkler, P. (2007) *Financing Natura 2000 – Guidance Handbook*
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000_en.pdf
- Naumann, S., McKenna D., Kaphengst, T., Pieterse, M. and Rayment, M. (2011): Design, implementation and cost elements of Green Infrastructure projects. Final report to the European Commission, DG Environment
http://ec.europa.eu/environment/enveco/biodiversity/pdf/GI_DICE_FinalReport.pdf
- Naumann, S., Anzaldúa, G., Berry, P., Burch, S., McKenna D., Frelih-Larsen, A., Gerdes, H. and Sanders, M. (2011): Assessment of the potential of ecosystem-based approaches to climate change adaptation and mitigation in Europe. Final report to the European Commission, DG Environment, Contract no. 070307/2010/580412/SER/B2, Ecologic institute and Environmental Change Institute, Oxford University Centre for the Environment, The assessment of the potential of ecosystem-based approaches to climate change adaptation and mitigation in Europe
http://ec.europa.eu/environment/nature/climatechange/pdf/EbA_EBM_CC_FinalReport.pdf
- TEEB (2010) TEEB summary report for business and enterprise:
<http://www.teebweb.org/ForBusiness/tabid/1021/Default.aspx>
- Ten Brink, P., Badura, T., Bassi, S., Daly, E., Dickie, I., Ding, H., Gantioler, S., Gerdes, H., Kettunen, M., Lago, M., Lang, S., Markandya, A., Nunes, P.A.L.D., Pieterse, M., Rayment, M., Tinch, R. (2011) *Estimating the Overall Economic Value of the Benefits provided by the Natura 2000 Network*:
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/Economic_Benefits_of_Natura_2000_report.pdf
- Ten Brink, P., Mazza T., Badura, T. and Kettunen, M. (2012). *Nature and its Role in the Transition to a Green Economy – A contribution to Rio + 20*:
<http://www.teebweb.org/wp-content/uploads/2012/10/Green-Economy-Report.pdf>
- The Economic benefits of the Natura 2000 Network
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/ENV-12-018_LR_Final1.pdf
- UNEP (2011) *Towards a Green Economy – Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication*. A Synthesis for Policy Makers:
http://www.unep.org/greenconomy/Portals/88/documents/ger/GER_synthesis_en.pdf
- Wagner, M., Fagot, M., Verré, J., Doler, A. and Vogrin, M. (2011) *Environmental Education: Contribution to a sustainable future*. SURF-nature project.
http://www.surf-nature.eu/uploads/media/thematic_booklet_environmental_education.pdf
- WWF (2012) *Our natural capital - a profitable investment in times of crisis*:
http://awsassets.panda.org/downloads/our_natural_capital_march_2012.pdf

За Европейската мрежа на органите по опазване на околната среда и управляващите органи за политиката на сближаване (ЕНЕА-МА)

ЕНЕА-МА беше създадена през 2004 г. като Европейска мрежа на органите по опазване на околната среда за структурните и Кохезионния фонд под координацията на ГД "Околна среда" на Европейската комисия. Към нея се включиха представители от комисията, от поканени международни организации и от неправителствени организации, работещи в областта на околната среда и структурните фондове.

С оглед на тясното сътрудничество между ГД "Регионално развитие и ЕНЕА и на приноса на ГД за дейностите на ЕНЕА, през 2009 г. мрежата беше разширена с включването на представители на държавите-членки на ЕС от управляващите органи за структурните и Кохезионния фонд.

ЕНЕА-МА е платформа за обмяна на опит, мнения и добри практики между представителите на държавите-членки на ЕС и с Европейската комисия.

Мрежата има за цел също да допринесе за интеграцията на политиките за околна среда и устойчиво развитие в програмите за регионалната политика на държавите-членки на ЕС.

Наред с това мрежата е също платформа, чрез която държавните власти могат да получават актуална информация за развитието на рамката на Общността, а органите по опазване на околната среда могат да информират Комисията за напредъка и критичните моменти на национално и регионално ниво.

ЕНЕА-МА се свиква на пленарни сесии най-малко два пъти годишно. Работните групи осъществяват задълбочени проучвания и секторни изследвания под координацията на държава-членка или представител на Комисията, НПО или международни организации. От 2004 г. досега са функционирали следните работни групи:

- ☐ Въздействие на структурните фондове върху околната среда (и обратно)
- ☐ Стратегическа оценка на околната среда и структурни фондове;
- ☐ Финансиране на Рамковата директива за водите от структурните фондове;
- ☐ Трети стълб на Кохезионния фонд (хипотезата за устойчив транспорт и енергетика);
- ☐ Изграждане на капацитет за околната среда.
- ☐ Натура 2000 и финансиране от политиката на сближаване
- ☐ Изменение на климата и политика на сближаване
- ☐ Биологично разнообразие и политика на сближаване

Работните групи са форум за обмяна на опит. Тематичните работни групи на европейско ниво допринасят за по-ефективната интеграция на аспектите на околната среда и устойчивостта във всички секторни политики, свързани със структурните фондове и Кохезионния фонд.